

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomantky:	Šarlota Šudrychová
Téma práce:	Role médií v trestním řízení
Rozsah práce	220 023 znaků
Datum odevzdání práce:	11. 3. 2019
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Bc. Vladimír Pelc, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Simona Heranová, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma, které si diplomantka zvolila, je tématem velice aktuálním s přesahem doslova celospolečenským, diskutovaným jak v rovině akademické (zejm. práce doc. Herczega), praktické - orgánů činných v trestním řízení i novinářů a dalších představitelů médií informujících veřejnost o trestním řízení (na tuto rovinu je práce soustředěna), tak i ze strany politických představitelů i samotných adresátů informací, tedy veřejnosti. Je navíc poznamenáno i hektickým vývojem komunikačních technologií – zejména sociálních sítí a dalších prostředků souvisejících především s internetem (čemuž se diplomantka věnuje spíše v souvislosti s online informováním o dění v jednacím síni zejména v kap. 3.1.).

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jde o téma, které je možné zpracovat z různých úhlů pohledu (což diplomantka sama explicitně uvádí v závěru práce). Diplomantka, jak vyplývá z textu, zřejmě s ohledem na vlastní zkušenost s novinářskou praxí, se zaměřila především na obecnější náhled na věc právě z této pozice. Z právních oborů se soustředila spíše na rovinu ústavněprávní (zejm. právo na svobodu projevu a některé dílčí atributy spravedlivého procesu – zejm. presumpce nevinny a zásada veřejnosti) a tedy i judikaturu Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva (nikoliv však výhradně), dále též na otázku ochrany informačního zdroje. Takto pojaté téma pak patří mezi ta, která jsou méně náročná na teoretické znalosti oboru trestního práva, přičemž ani např. v rovině souvisejícího práva ústavního se diplomantka nepouští do odbornějšího polemického výkladu při nevyhnutelně vyvstalém konfliktu mezi řešenými základními právy. Z otázek úžeji zaměřených na trestní proces lze však vyzdvihnout v práci zohledněný konflikt aktuálního informování o probíhajícím trestním řízení s možným ovlivněním svědků při jejich následné výpovědi. Vhodně a komplexněji je též řešena medializace proviněných spáchaných mladistvými pachateli.

Diplomantka vychází z relativně velkého množství shromážděných vstupních údajů (vedle odborných publikací též vhodně kazuisticky vybraných mediálních článků, dále ze statistických údajů a velkého množství judikatury). Zvolené metody explicitně neuvádí, z textu vyplývá, že pracuje především s analýzou judikatury, konkrétních vybraných kauz a komparací se zahraničním.

3. Formální a systematické členění práce

Formální členění práce je přehledné, odpovídá doporučené šabloně.

Volbě systematiky zpracování tématu se diplomantka v úvodu příliš nevěnuje, až na pár níže zmíněných výjimek (zejm. ve vztahu ke kap. 1.) je systematika plynulá a logická, přehledně členěná do 8 kapitol, v rámci nichž jsou dílčí otázky dále smysluplně a čtenářsky přívětivě členěny do dvou, maximálně tří úrovní podkapitol.

4. Vyjádření k práci

Práce je ve svém souhrnu čtivým materiálem svědčícím o zájmu diplomantky o zvolené téma. Zpracování se spíše vyhýbá odbornějším ryze právním problémům řešeného (což téma legitimně umožňuje), nicméně v souvislostech konkrétních případů jde i hlouběji pod obecný povrch problematiky. Z obecnějších, komplexnějších problémů lze kladně hodnotit např. řešenou otázku ovlivnění svědků medializací případu (průběhu jednání) či problematiku informování o závažných proviněních. Při předkládání odborných termínů a východisek je jinak práce psaná spíše heslovitým parafrázováním ne zcela variabilních odborných zdrojů, u jednotlivých případů je psána výrazně plynuleji.

Takto zvolený přístup nemusí být na škodu a diplomantka prokazuje značnou znalost judikatury v této oblasti, nicméně práci by slušela hlubší, respektive důkladnější polemika nad zvolenými dílčími aspekty tématu případně konstruktivnější kritika a rozbor včetně konkrétnějších návrhů či bližšího odůvodnění diplomantkou uváděného (a žádoucího) vlastního názoru. V této souvislosti je např. škoda, že přestože se v úvodu hlásí k pracím doc. Herzcega, vychází pouze z jedné jeho monografie a dvou článků, byť i k tématům, jimž se sama explicitně věnuje, toho publikoval více (např. *Meze svobody projevu*. Praha: Orac, 2004; Mediální procesy aneb spravedlnost on line?; *Na křižovatkách práva*. V Praze: C.H. Beck, 2011; Mediální odsouzení a presumpce nevinny. *Trestněprávní revue*. 2016, , 226-231; Poskytování informací o trestním řízení a ochrana soukromí poškozeného. *Trestní právo*. 2009, **13**(10), 4-10; Redakční tajemství: ochrana zdroje informací nebo poprava posla špatných zpráv?. *Trestní právo*. 2009, **13**(4), 6-14; Vliv medializace trestního stíhání na odpovědnost státu za dodržení spravedlivého procesu. *Trestní právo*. 2017, Zásada veřejnosti a přístup médií na jednání soudu. *Trestní právo*. 2014, **18**(1 a 2) a další).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce vymezila diplomantka v úvodu jako vymezení role médií v trestním řízení, nalezení či alespoň načrtnutí odpovědí na otázky, které s tímto tématem souvisí (např. otázka, zda povolit přístup médií k hlavnímu líčení či využití určité techniky v soudní síni. Za zajímavou otázku označuje též trestání jednotlivých reportérů, jestliže překročí právní či morální rámec výkonu povolání novináře. V úvodu se též hlásí k odkazu docenta Herzcega, na něhož v práci navazuje a jako další cíl si stanoví popsat, jak se k médiím staví české soudy a ESLP. Cílům diplomantka víceméně dosáhla, byť jejich formulace v úvodu
--------------------	---

	<p>neodpovídá zcela samotnému textu práce. Otázka individuálního trestání (sankcionování) novinářů je například řešena v jiných (nicméně zajímavých a relevantních) souvislostech, a to z hlediska ochrany informačního zdroje, resp. redakčního tajemství (celá kap. 5). Při proklamované návaznosti na práce doc. Herczega by pak bylo vhodnější využít více z jeho publikační činnosti (viz shora bod 4. posudku).</p>
<p>Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství</p>	<p>V automatické kontrole na plagiáty vykazuje text míru podobnosti nižší než 5 %, text působí kompaktním dojmem, na informační zdroje je v textu průběžně odkazováno, ve svém celku nevzbuzuje pochybnosti o vlastním autorství diplomantky.</p>
<p>Logická stavba práce</p>	<p>V kapitole první působí text trochu násilně, zřejmě především díky velmi telegrafickému až heslovitému stylu předkládání vybraných údajů a informací především z jediné publikace u části historické, i následný text v části 1. 2. nazvané zranitelnost novinářů není koncipován v přímé návaznosti na následně řešené. Zvolený způsob zpracování z hlediska logického vývoje textu nevyplývá přímo z úvodu, nicméně od kapitoly druhé již navazuje plynule a přirozeně.</p>
<p>Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací</p>	<p>Diplomantka v textu na značné množství pramenů průběžně a řádně odkazuje v obsáhlém poznámkovém aparátu (nicméně tam, kde se odkaz vztahuje na celou větu, se odkaz standardně uvádí za konec věty - tečku, přiřazení ke slovu se užívá při vztahu právě jen k danému slovu), zdařile pracuje zejména s novinovými články a judikaturou (jen výjimečně některé odkazy zcela nesedí – např. obsahově ne zcela odpovídající odkaz v pozn. pod čarou č. 25). Využívání odborné právnické literatury působí méně přirozeně (např. poněkud nucené vložení opět telegrafické pasáže o základních zásadách trestního řízení na str. 22). K tématu pak bylo možné využít více dostupných odborných zdrojů.</p>

<p>Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)</p>	<p>Diplomantka zvolila přístup k tématu, který se hlubší analýze problematiky z pohledu právní vědy spíše vyhýbá. V některých ohledech navrhuje změnu legislativy <i>de lege ferenda</i> (zejména s ohledem na online přenos ze soudních síní a otázkou možného ovlivnění výpovědi svědků), pouze však v rovině obecného konstatování (že by k ní mohlo dojít), konkrétnější podobu návrhů neformuluje. Svě vlastní názory a hodnocení v textu předkládá průběžně, nicméně zpravidla je ponechává též v rovině obecnějšího vyjádření souhlasu či nesouhlasu s řešením bez podrobnějšího odůvodnění či polemiky, ačkoliv zvolené téma k takové polemice vybízí. Zdařilejší jsou v tomto ohledu její studie jednotlivých vybraných případů uváděných vhodně napříč celým textem.</p>
<p>Úprava práce (text, grafy, tabulky)</p>	<p>Úprava práce je na velmi dobré úrovni, práce obsahuje řadu grafů, některé se mohou jevit až nadbytečné či málo využitě (např. ke grafu č. 5 na straně 80 je dlužno podotknout, že počet oznámení týrání dávaný do souvislosti s medializací Kuřimské kauzy ještě nijak nenasvědčuje tomu, nakořik byla oznámení důvodná, například u grafu č. 4 na straně 76 by se pak mohlo zdát, že v letech 200-2015 nebyla spáchána žádná provinění vraždy, nicméně z následného textu vyplývá, že došlo k 106 případům.)</p>
<p>Jazyková a stylistická úroveň</p>	<p>Jazyková i stylistická úroveň je velmi dobrá, práce byla zjevně psána i kontrolována s náležitou pečlivostí. Jen některé části (zejména historické či ryze odborné pasáže) jsou psány příliš heslovitě až telegraficky bez uvedení vhodných souvislostí pro konsistentnější charakter textu (zejm. kapitoly 1., dále např. na str. 16 v předposledním odstavci by např. bylo vhodné prohlášení trochu rozvést, třeba v otázce o jaké důležité důvody může jít, apod.)</p>

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

<p>Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě</p>	<p>Doporučuji</p>
--	--------------------------

Navržený klasifikační stupeň	2
-------------------------------------	----------

Při obhajobě by se diplomantka mohla vyjádřit k otázce:

V jaké podobě (a rozsahu) by podle ní měl být upraven přístup médií, potažmo široké veřejnosti k autentickým textům rozhodnutí v trestním řízení?

V Praze dne 15. 4. 2019

Simona Heranová
oponentka